

Bronisław Geremek

1932 - 2008

Bronisław Geremek est né le 6 mars 1932, à Varsovie, au sein d'une famille polonaise d'origine juive. Il parvient à échapper à la déportation en s'évadant en 1942 du ghetto de Varsovie. Dans les années '50, il rejoint le parti communiste polonais par «solidarité avec tous ceux qui n'ont pas été aimés par l'histoire : les plus faibles, les exclus, les laissés-pour-compte». Il le quitte suite à la répression sanglante du Printemps de Prague par les troupes du Pacte de Varsovie en août 1968.

Sa carrière scientifique et intellectuelle

Diplômé en Histoire de l'Université de Varsovie en 1954, il fut enseignant dès l'année suivante à l'Institut d'Histoire de l'Académie polonaise des Sciences. Boursier à Paris à l'École des Hautes Études en Sciences sociales (EHESS) entre 1956 et 1958, il enseigna ensuite à la Sorbonne. Entre 1962 et 1965, il exerça la fonction de directeur du Centre de Civilisation polonaise de la Sorbonne. Il poursuivit sa carrière d'enseignant en 1992-1993 en tant que professeur détaché au Collège de France. Dès 2002, il dirigea la chaire de "Civilisation européenne" au campus polonais du Collège d'Europe à Varsovie. Médiéviste réputé, ses recherches furent orientées tout d'abord vers l'étude des luttes sociales dans les villes flamandes du XIVe siècle puis de la pauvreté, de la délinquance et de la marginalité dans l'Europe médiévale et moderne. Ses travaux le rapprochèrent de la célèbre École des Annales, créée par Lucien Febvre et Marc Bloch. Il y côtoya les éminents spécialistes du Moyen Âge Jacques Le Goff et George Duby. Le "Grand prix de la Francophonie" lui fut attribué en 2002 pour l'ensemble de son œuvre en langue française. Reconnu dans le monde de la recherche, il enseigna dans de nombreuses universités et fut honoré du titre de docteur honoris causa par plusieurs d'entre elles.

Zijn wetenschappelijke en intellectuele carrière

Afgestudeerd in geschiedenis aan de Universiteit van Warschau in 1954, begon hij het jaar nadien te doceren aan het Historisch Instituut van de Poolse Wetenschapsacademie. Tussen 1956 en 1958 was hij beursstudent aan de École des Hautes Études en Sciences sociales (EHESS) in Parijs om vervolgens te doceren aan de Sorbonne. Tussen 1962 en 1965 was hij directeur van het Pools Cultureel Centrum aan de Sorbonne. Hij vervolgde zijn onderwijsloopbaan in 1992-1993 als gedetacheerd hoogleraar aan het "Collège de France". Sinds 2002 was hij hoofd van de leerstoel "Europese beschaving" op de Poolse campus van het Europacollege in Warschau. Hij was een gerenommeerd mediëvist en zijn onderzoek richtte zich eerst op de studie van de sociale strijd in de XIVe eeuwse Vlaamse steden en vervolgens op de studie van armoede, delinquentie en marginaliteit in middeleeuws en modern Europa. Zijn werk bracht hem dicht bij de beroemde École des Annales, opgericht door Lucien Febvre en Marc Bloch. Daar werkte hij samen met de eminente specialisten van de Middeleeuwen Jacques Le Goff en George Duby. In 2002 ontving hij de "Grand Prix de la Francophonie" voor zijn volledige werk in het Frans. Hij werd erkend in de onderzoekswereld, gaf les aan talrijke universiteiten en ontving een eredoctoraat van meerdere van hen.

“En politique, il y a des partis et des gens qui basent leurs actions sur l'inimitié, la haine et la peur. Et c'est dans ce raisonnement politique que sont enracinées les vagues successives de populisme qui déferlent sur l'Europe. Cela dit, il existe aussi une autre façon de faire de la politique, celle basée sur l'espoir.”

“In de politiek zijn er partijen en mensen die hun acties baseren op vijandschap, haat en angst. En het is in deze politieke redenering dat de opeenvolgende golven van populisme die Europa hebben geteisterd, geworteld zijn. Dit gezegd zijnde, er is ook een andere manier van politiek bedrijven, namelijk één die gebaseerd is op hoop.”

Le démocrate engagé contre le régime communiste

Membre de l'opposition démocratique dès les années '70, il cofonda et anima "l'Université volante" dont le but était d'enseigner l'histoire de la Pologne contemporaine et la lutte contre la censure imposée par le régime communiste. En 1980, en tant qu'intellectuel engagé, il soutint les ouvriers polonais en grève dans les chantiers navals de Gdansk et devint rapidement un des piliers du mouvement de l'opposition.

Mragowo, 1980. Manifestation syndicale. Mragowo, 1980. Vakbondmanifestatie.

Conseiller proche de Lech Wałęsa au sein du syndicat indépendant *Solidarność*, cet engagement lui valut d'être emprisonné, suite à la proclamation de la loi martiale le 13 décembre 1981 par le général Jaruzelski. Libéré un an plus tard et limogé de l'Académie des Sciences, il subit la persécution du régime communiste. En 1989, Bronisław Geremek participa aux négociations dites de la "Table ronde" entre *Solidarność* et les représentants du régime communiste moribond, qui débouchèrent sur une transition démocratique, sans violence, à laquelle il était particulièrement attaché. Entre 1989 et 2001, il fut député à la Diète polonaise (la chambre basse du Parlement polonais) et Président de la Commission parlementaire des Affaires étrangères.

De democraat die strijdt tegen het communistische regime

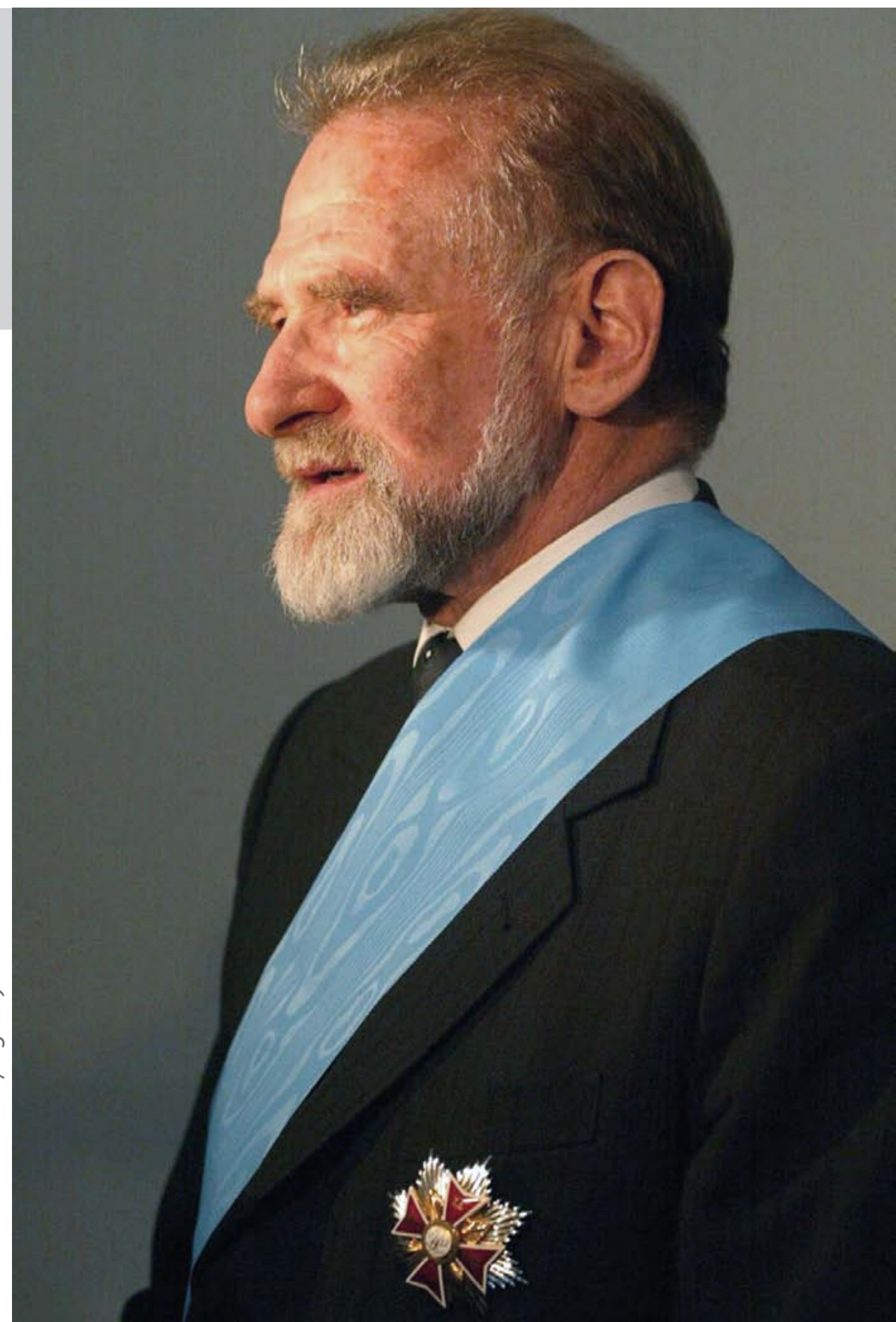
Als lid van de democratische oppositie sinds de jaren zeventig was hij medeoprichter en bezieler van de "Vliegende universiteit", die als doel had de geschiedenis van het hedendaagse Polen en de strijd tegen de censuur van het communistische regime te onderwijzen. In 1980 ondersteunde hij als geëngageerde intellectueel de stakende Poolse arbeiders op de scheepswerven van Gdansk en werd al snel een van de pijlers van de oppositiebeweging. Nauw adviseur van Lech Wałęsa binnen de onafhankelijke vakbond *Solidarność*, leidde deze betrokkenheid ertoe dat hij na de afkondiging van de staat van beleg op 13 december 1981 door generaal Jaruzelski gevangen werd gezet. Na een jaar vrijgelaten en ontslagen uit de Wetenschapsacademie, werd hij vervolgd door het communistische regime.

Varsovie, 1989. La Table Ronde. Warschau, 1989. De Ronde Tafel.

In 1989 nam Bronisław Geremek deel aan de zogenaamde onderhandelingen van de "Ronde Tafel" tussen *Solidarność* en vertegenwoordigers van het stervende communistische regime, die leidden tot een democratische overgang, zonder geweld, waarvan hij bijzonder veel belang heette. Tussen 1989 en 2001 was hij lid van de Poolse Sejm (het Lagerhuis van het Poolse parlement) en voorzitter van de parlementaire Commissie voor Buitenlandse Zaken.

Varsovie, 2002. Décoré de l'ordre de l'Aigle blanc. Warschau, 2002. Bekroond met de Orde van de Witte Adelaar.

© Stawomir Kamiński/Agencja Gazeta

Bronisław Geremek werd geboren in Warschau op 6 maart 1932 in een Pools gezin van Joodse afkomst. Hij wist aan de deportatie te ontkomen door te ontsnappen uit het getto van Warschau in 1942. In de jaren vijftig sloot hij zich aan bij de Poolse Communistische Partij uit «solidariteit met allen die niet geliefd zijn door de geschiedenis: de zwaksten, de uitgestotenen, de achterblijvers». Hij verliet de partij na de bloedige onderdrukking van de Praagse Lente door de troepen van het Warschaupact in augustus 1968.

Independence (USA), 1999. Signature du protocole d'adhésion de la Pologne à l'OTAN. Independence (USA), 1999. Ondertekening van het toetredingsprotocol van Polen tot de NAVO.

Bronisław Geremek l'Européen

Ministre des Affaires étrangères de la République de Pologne entre 1997 et 2001, il fut l'architecte de l'adhésion de la Pologne à l'OTAN en mars 1999. Parallèlement, il joua un rôle inestimable dans le rapprochement de la Pologne avec l'Europe et milita en faveur de son adhésion à l'Union européenne (UE). En juin 2004, après l'entrée de la Pologne dans l'UE, Bronisław Geremek fut élu député européen sous les couleurs de son parti, l'Union pour la liberté (UW). Il le resta jusqu'au 13 juillet 2008, date de son décès dans un accident de voiture en Pologne. Il a siégé au sein du groupe centriste Alliance des démocrates et des libéraux pour l'Europe (ADLE). C'est durant cette période qu'il habita à Woluwe-Saint-Lambert, au n°98 de l'avenue de Broqueville. Sa lutte contre le totalitarisme étant indissociable de sa contribution à l'unification européenne, il reçut en 1998 le Prix Charlemagne d'Aix-la-Chapelle. Infatigable "constructeur" de ponts entre l'Europe et la Pologne, il fut le relais du souffle européen après la disparition des pères fondateurs, Jean Monnet, Konrad Adenauer et Robert Schuman.

© East News Sipa Press

© European Union

“L'Europe n'aura rien, si elle n'a pas de mémoire commune.”

“Europa heeft niets als het geen gemeenschappelijk geheugen heeft.”

Bronisław Geremek de Europeaan

Als Minister van Buitenlandse Zaken van de Republiek Polen tussen 1997 in 2001 was hij de architect van de toetreding van Polen tot de NAVO in maart 1999. Tegelijkertijd speelde hij een onschatbare rol om Polen dicht bij Europa te brengen en pleitte hij voor de toetreding van Polen tot de Europese Unie (EU). In juni 2004, na de toetreding van Polen tot de EU, werd Bronisław Geremek verkozen tot lid van het Europees Parlement onder de kleuren van zijn partij, de Unie voor de Vrijheid (UW). Dit bleef hij tot 13 juli 2008, de datum van zijn overlijden in een verkeersongeval in Polen. Hij was lid van de centrumfractie Alliantie van Liberalen en Democraten voor Europa (ALDE). Tijdens deze periode woonde hij in Sint-Lambrechts-Woluwe, in de de Broquevilleaan nr. 98. Zijn strijd tegen totalitarisme was onlosmakelijk verbonden met zijn bijdrage aan de Europese eenmaking. In 1998 ontving hij de Internationale Karelsprijs Aken. Als onvermoeibare "bruggenbouwer" tussen Europa en Polen was hij de steunpilaar van de Europese inspiratie na de dood van de grondleggers Jean Monnet, Konrad Adenauer en Robert Schuman.

Aix-la-Chapelle, 1998. Bronisław Geremek reçoit le Prix international Charlemagne. Aken, 1998. Bronisław Geremek ontvangt de Karelsprijs.